

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

☐ MEGJELNIK IDŐKÖZÖNKÉNT, A FELMERÜLŐ SZÜKSÉGHEZ KÉPEST. ☐

Szerkeszti és kiadja a dunántúli református püspöki hivatal (Komárom), ahova a lap szellemi részét érintő közlemények küldendők.

☐ A kiadóhivatal vezetője Faragó János, aklhez a reklamációk intézendők. ☐

Tanév végén.

A főiskola folyosói a júliusba is benyuló tanév után elnéptelenedtek, elcsendesedtek. Egy nehéz küzdelmek között befutott tanév merült el az elmulás tengerében. Annak, aki ennek az évszázados intézménynek sorsát meleg szeretettel és érdeklődéssel kíséri nyomon, szive itt, a főiskola kongó iveri alatt megtelik ünnepi érzésekkel, hálával a Gondviselés iránt, aki az ő nagy és szent ügyét, bár száz nehézség között, mindeddig megsegítette.

Lelkünk önkéntelenül visszafordul az egy-évvél ezelőtt lezajlott fájdalmas eseményekre. Keserű, szomorú emlékek zaja kel a szívünkben. Már úgy látszott, mintha a felkorbácsolt népszennvedély hullámai végképpen elborították volna a magyar kultúrának ezt a diadalmat fellegrát is. A főiskolát elvették anyaszentegyházunktól s a tanácsköztársaság tulajdonának nyilvánították. Valami szomorú, titkon élő, de rendületlenül reménykedő vegetáció maradt csupán e megszentelt falak között. Sivár, kietlen hónapok szállottak tova ólomszárnyakon, melyeken át mintha folytonosan a temetési harang kongását hallottuk volna. Temettek. Temették ennek az intézetnek diadalmat multját, reménységgel és nagy hivatásokkal terhes jövőjét. Sok-sok szív szorult össze fájdalmasan, sok lélek kereste fel gondolatban a szétdarabolt Magyarország minden vidékéről az Alma Matert. Sokan könyörögtek Istenhez, várták epedve annak feltámadását. Oh mennyi nyomorúságot kellett elhordozni, mennyi reménytelen vívódást kellett átélni addig, míg végre felhangzott a diadalmat szó: „Resurrexit!”

A mélyre ható Erizisben, a hónapokig tartó tetszhalálban főiskolánk nem semmisült meg. A múlt év augusztusában a dunántúli egyházkerület visszanyerte legdrágább értékét, féltve szeretett főiskoláját. Külsőleg minden látszólag épen maradt. A falak diadalmat szegződtek az ég felé. A régi alapok legalább számszerűleg túlnyomó részt megvoltak, úgy hogy laikus szemlélő valami egészen természetes

folyamatnak tekintette, hogy az intézet vezetőse s tanári testület egyszerűen csak felveszi a fejlődésnek azt a fonalát, amelyet néhány hónap óta kezéből kiejteni látszott.

A valóság azonban az volt, hogy az intézet úgy anyagi, mint szellemi tekintetben súlyos veszteségeket szenvedett. Bizunk Istenben, hogy a kommün eszmei tartalma lényegében véve teljesen nyomtalanul suhant el úgy az intézet tanári karának, mint a növendékeknek hazához és Istenhez ragaszkodó lelki világa felett. Hisszük, hogy hiába hangzott átképző tanfolyamok, „ifjumunkás“ organizációk kereplője, itt mindenki hű maradt azokhoz a szent meggyőződésekhez, amelyek ennek az intézetnek legbiztosabb és legszilárdabb alapkövét alkotják.

De tagadhatatlan, hogy a bennünket körülvevő világ szellemi képe gyökeresen megváltozott. Nem a főiskola által, de olyan külső tényezők által, amelyeknek lassan ölő és romboló munkáját a kommün csak teljesebbé tette és világosabban tárta a világ elé. Mi, akik hivatásunknál fogva mélyebben s intenzívebben foglalkozunk az ifju lélek fejlődésével, tudjuk, hogy az a szellemi színvonal, amelynek sekélyessége miatt már a háborút megelőző évtizedekben keservesen panaszkodtunk, a háborus évek során át mint szállt le mind rohamosabban. A mult tanév tragikus vége s a jelen tanév kezdetén mutatkozó rendkívüli nehézségek vakító fényt vetettek arra az óriási feladatra, mely főiskolánkra legelőbb a régi standard visszaszerzése tekintetében várokozik. Mint általános tünetet, amely nemcsak a mi munkamezőnkön mutatkozik, de a szellemi és anyagi életnek egyéb területein is, fájdalmasan kellett megfigyelnünk, hogy a munkátlanság ragályt terjesztő légkörében mint ernyed el sok egyébként becses munkaerő, mint jár a lélek mint alantasabb rétegekben a maga célkitűzésével és eszményeivel. Fájdalmas szívvel jegyzem ide sokunk tapasztalataként azt a paradoxonnak látszó igazságot, hogy mikor köröskörül az anyagi lét nyomorúságai miatt hallatsz az állandó jajveszékélés, az emberek

nagy tömege nem veszi észre, hogy a veszett háboru s az annak nyomán járó krízisek a lélek világában még sokkal nagyobb méretű, sokkal nehezebben gyógyuló károkat okoztak. A gyógyulás Isten kezében van. Oda fordulunk könyörgésünkkel s buzgó szívvvel sóhajtunk az igaz keresztyéni bűnbánat és újjászületés üdítő, életet adó árjaiért, amelyek egyedül képesek közéletünk kietlen pusztaságait dús tenyészet mezőivé változtatni. Imádkozunk a jó Istenhez, hogy a nemzeti és vallásos renaissance nagy munkájában ez a főiskola nagyszerű hagyományaihoz méltó részt vehessen.

Azok számára, akik csak a dolgok felszínét szokták nézni, idejegyzem, hogy az anyagi eszközök ama gyors leégése, a pénz értékének rohamos devalválódása a háboru elvesztésével a legsúlyosabban támadta meg főiskolánk gazdasági életét is. Figyelmükbe ajánlom mindazoknak, akiket ehhez a főiskolához a szeretet köteléke fűz, akik ennek belső életét, önfeláldozó működését figyelemmel szokták kísérni: vegyék fontolóra az iskola alapjának gyors elértéktelenedését, amely körülmény a közel jövőben súlyos problema gyanánt mered felénk, s amelynek káros hatása már csaknem a maga teljességében mutatkozott a jelen tanév folyamán is. Rövidesen minden erőnek, minden komoly akaratnak össze kell fognia, ha főiskolánkat a jövő nagy feladataira irányuló akcióképességében meg akarjuk tartani. Lapokat töltene ki, ha be kellene számolnom mindazokról a nehézségekről, amelyeken főiskolánk e történelmi nevezetességű tanév folyamán átment. Ám most, mikor egy jobb jövő hajnalsugárai derengeni kezdenek, miért sírnám el panaszainkat? Mindarra, ami nehézség és gyász volt, borítsuk rá, legalább néhány évre a feledés fátyolát. Majd jön a historikus, aki a történetírás távlatából igazságot fog szolgáltatni s megállapítja, hogy a legnehezebb időszakban nem éppen méltatlan nemzedék állott a főiskola sok vihart látott hajójának fedélzetén.

Forduljunk inkább azokhoz a tényekhez, amelyek a jobb jövő biztató zálogát foglalják magukban. Mert ilyenek is vannak ám szép számmal főiskolánk mult évi történetében!

Főiskolánk tanulmányi eredményei az országos átlagot bizonyára nemcsak elérik, hanem felül is haladják. Itt megindult a munka és folyik a jobb jövőbe vetett rendületlen bizakodással. A kedvetlenség, a munkátlanság képét pezsgő élet kezdi felváltani. Természetesen nem megyen minden úgy, ahogy az összes tényezők kedvező közremunkálása esetén — boldog békés időben — mehetne. A sebek

azonban, hosszú, háborus évek sebei, rohamosan gyógyulnak. Tanárok és tanulók egyaránt öröndetesebb és biztatóbb szinben látják a jövőt, amelyért küzdeni érdemes és szent kötelesség.

Évek óta nem volt itt olyan hosszú s olyan jól felhasznált tanév, mint a 1919/20-iki. Ragályos betegség és egyéb leküzdhetetlen körülmények most is támasztottak akadályt, de főiskolánk, mely szeptember első napjaitól július elejéig munkálkodott, bizonyára egyike volt megcsonkított Magyarországnak legintenzívebben funkcionáló intézeteinek.

S ez természetesen nem *magától* lett így. Kemény akarat, elszánt szív, a főiskola iránt rajongó szeretettel eltelt léleknek kellett lennie, aki a mult év augusztusának romtörmelékeiből egyszerre az üdvös munka mezejére tudott vezetni tanárt s tanítványt egyaránt. A dunántúli egyházkerület püspökéé az érdem és a hála, hogy minden csüggetésséggel szemben komoly elszántsággal diadalra vitte a munka zászlaját. Határozott és céltudatos tevékenysége nemcsak a főiskola egész működésére ütötte rá a maga bélyegét, de lelkesítő példaul szolgált kifelé is. A főiskola iránt mutatott atyai szeretete zálog arra nézve, hogy a jövőben reánk várakozó nehézségek elhordozásában, a romok eltakarításában s a jobb jövő alapköveinek lerakásában, hatalmas segítségül fog mellettünk állani.

Rendkívül felemelő és megnyugtató jelenség volt a mult tanév folyamán az egyházkerület különböző anyaszentegyházaiban mutatkozó nagyfoku áldozatkészség, amellyel főiskolánk és nőnevelőintézetünk köztartási intézményeinek segítségére siettek. Ebben az áldozatkészségben nem az a legfontosabb, hogy ezen intézmények megbillent pénzügyi egyensúlyát helyreállítani segítettek — bár ezért is a legteljesebb hála és köszönet illet meg mindenkit, aki a főiskola által képviselt ethikai értékeket méltányolni tudta és ezt anyagi áldozatokkal is kifejezésre juttatta — a fontos az, hogy főiskolánk anyagi fejlődése előtt a legtermészetesebb s legősibb forrás feltárásával oly gazdag perspektívát tártak fel, amely bennünket a legteljesebb jó reménységgel tölthet el a közel jövőben ránk váró anyagi megpróbáltatások idejére nézve is.

Hála és elismerés szava szálljon innét a magas kormány felé, amely a mostani nagy gazdasági válságokban támogatásunkra volt és egész velünk szemben tanúsított viselkedésével bizonyosságát adta annak, hogy a főiskola által kitűzött magasztos nemzeti és vallásos célokat teljesen magáévá teszi és méltányolja.

A főiskola 1919/20-iki életéről rövid érte-

sítés fog megjelenni s az természetszerűleg teljesebbé és világosabbá fogja tenni ezt a szándékosan nagy vonásokban rajzolt képet, amely csak néhány vezető motívumot akart feltüntetni az 1919/20-iki tanév történetéből.

VEGYESEK.

— **Személyi hír.** *Németh* István püspök úr öméltósága jun. 3-ától jul. 1-ig Pápán tartózkodott az egyházkerület tanintézeteinél tartott évről-évről-kollokviumokon, osztály-, érettségi és képesítő-vizsgálatokon. Ez idő alatt úgyszólván napról-napra reggeltől-estig fáradhatatlan figyelemmel kísérte elnöki székéből a vizsgálatokat, miközben az egyházkerület fontos adminisztratív ügyei is késedelem nélkül nyertek nála elintéztést.

— **A főgondnoki szék.** Egyházkerületünk a közelmul: viszontagságai között még nem volt abban a helyzetben, hogy feledhetetlen emlékü főgondnokunk, gróf Tisza István üresen maradt elnöki székének betöltésére nézve a szükséges intézkedéseket megtegye s a budapesti lapok máris egymásután hozzák az egyházkerület állásfoglalásáról szóló „authenticus” hirdásokat. Ezek nyomán megszólalnak egyházi organumaink is. Minden arra vall, hogy a dunántúli egyházkerületet egyházunkon kívüli körökből is élénk érdeklődés fogja kísélni akkor, mikor gróf Tisza István örökségébe új főgondnokot állít. Biztosra vesszük, hogy a dunántúli egyházkerület annak idején nagy körültekintéssel s az idők kívánalmainak megfelelő komoly egyöntetűséggel fogja a dolgok élére az egyházkerület egyik reprezentánsául az elhivandó kiváló világi férfit állítani.

— **Új esperes.** A tatai egyházmegye esperesi tisztségére beadott szavazatokat f. hó 2-án bontotta fel Tatán az egyházmegye szavazatszedő-bizottsága. A szavazatok többsége (31-ből 30) *Czeplédy* Sándor győri lelkészre esett, aki esperesi tisztségbe, értesülésünk szerint, az ehm. aug. havában tartandó közgyűlése alkalmával lép.

— **A pápai egyházmegye** ez évi rendes közgyűlése f. hó 15-én tartatott Pápán. 14-én voltak a különböző bizottságok s az egyházmegyei bíróság gyűlései, amely alkalommal három, kommunista üzemekkel vádolt tanító ügyében ítéleztek. Az egyházmegyei közgyűlést 15-én reggel 8 órakor a pápai gyülekezet templomában tartott ünnepélyes istentisztelet előzte meg, mely alkalommal a XC. Zsoltár ünnepélyes hangjai után Kis József esperes mondott lélekemelő imát a gondviselés Úrához, aki a mult két esztendő viharai után az egyházmegyét a fejlődés útjára visszasegítette. A megható imádságban fájdalmas visszaemlékezések hangjai rezdültek meg az egyházkerületet s az egész magyarságot gróf Tisza István halálával ért súlyos csapás felett. A pápai gyülekezet elemi iskolájának termében lefolyt gyűlés

legkiemelkedőbb mozzanata Kulin Sándor egyházmegyei gondnok megnyitója volt, amely csaknem egész terjedelmében mélyen szántó emlékbeszéd volt az egyházkerület tragikus halált halt nagynevű főgondnokának férfias egyénisége felett, akinek mindjobban felragyogó politikai nagyságát, igaz magyarságát, önzetlenségét, családi és közéleti puritánságát az egyházmegyei gondnok úr megható és emlékeztető szavakkal fejtegette. Az egyházmegyei gyűlés elhatározta, hogy a gondolatokban gazdag emlékezést az esperes úr megható imájával együtt egész terjedelemben a jegyzőkönyvébe iktatja. Hódoló táviratot küldtek az ország kormányzójának, Horthy Miklós főméméltóságának s az egyházkerület főgondnokának fájdalmas és megrázó halála felett érzett részvétüket a boldogult özvegye előtt jegyzőkönyvi kivonat alakjában juttatják kifejezésre. A pontonként felolvasott esperesi jelentést Vikár Kálmán fő- és Jakab Áron aljegyző referálták. Az egyházmegye erélyesen állást foglalt azon egyházi behivatalnokok és presbiteriumok ellen, amelyek a megpróbáltatások idejében az egyházi törvények iránt tartozó kötelességüket akár szóval, akár sajtó útján megsértették. Ily irányu felterjesztést intéztek az egyházkerülethez. A gyűlés további idejét a szokásos adminisztratív ügyek, ehm. gyámoldai stb. számadások, vagyoni és tanügyek foglalták le. Majd a tárgyalásokban kifáradt tagok sikerült és emelkedett hangulatu közepébe gyűltek össze a Böröczky-féle vendéglőben, ahol természetesen több lelkes pohárköszöntő hangzott el az egyházmegye vezetőségére, valamint a lelkesítő és tanítói status közötti eszményi összhangra nézve.

— **Tízéves találkozó.** Talán a jobb idők közeledtét jelzi a háború óta főgimnáziumunkban először végbement 10-éves találkozó. A tízéves elelőtt érettségizettek közül sokan hiányoztak ugyan, hiszen 4-en hősi halált haltak, mások Szibériában sinylődnek. A jun. 27-én végbement szép ünnepélyen az 1910. év matusai nevében dr. Jókay-Juhász Miklós tb. főszolgabíró és földbirtokos szép szavakban üdvözölte a főgimn. tanári kart, melynek részéről Faragó János igazgató válaszolt. A ref. templomban Szabó Imre bpesti s. lelkész tartott gyönyörű prédikációt magasabb szempontból fejtegetve az ifjui élet varázsát. A találkozó által tartott közepéden megjelent Németh István püspök úr öméméltósága is s meleg szavakban üdvözölte a főiskola volt diákjait.

— **Érettségi vizsgálatok.** A pápai főgimnáziumban jun. 22-től jul. 1-ig folyt az érettségi vizsgálat, melyen Németh István püspök úr öméméltósága elnökölt, míg a közoktatásügyi kormányt dr. Nagy József Erzsébet-nőiskolai tanár képviselte. Az érettségien nemcsak a Pápán végzett tanulók vettek részt, hanem külön püspöki engedéllyel 9-en olyanok is, akik a csehek által megszállt Komárom bencés főgimnáziumában végeztek, ott az érettségi írásbeli vizsgálatokat sikerrel kiállották, de akiknek a csehek nem engedték meg, hogy a nemzeti tárgyakból (magyar irodalomból és történetből) ott vizsgát tehessenek. Vizsgára álltak 59-en, szóbelire bocsáttatott 56; jeles 6, jó 14, egyszerű 27, 2 hó mulva javít 5, ismételt 4.